

Pontevedra e a súa bisbarra e encamiña o proceso da presión social cara a Administración, a cal lle permitía a factoría de celulosas incumprir a lexislación ambiental e sobre a saúde públ-

"Hai 40 anos, en pleno franquismo, había un sector urbán que aplaudía a chegada de Ence a Pontevedra porque consideraba que ía ser un motor económico"

ca. A pesares de que o goberno emitía informes oficiais que deixaban en mal lugar á empresa, Ence non foi condenada por delito ecolóxico ata o 2002, converténdose na primeira entidade do Estado poseedora de tan revelador distintivo. Aínda así a situación non muda, e a privatización da empresa e a entrada de Caixa Galicia tampouco supuxeron cambios. Tan só a presión social e xudicial fan que se rectifican algúns parámetros tecnolóxicos en canto ao branqueo do papel. Pero iso non foi suficiente.

Segundo di Masa, agora estamos a vivir un punto de inflexión no que a presión social é moita e os cidadáns de Pontevedra néganse maioritariamente a seguir nesa situación de desprotección contra as agresións do complexo Ence-Elnosa. O cambio de goberno de Galiza supuxo o compromiso formal de trasladar a factoría e retirala da Ría de Pontevedra, pero o presidente de APDR non se amosa moi confiado: "Nós defendemos o fin da actividade de Ence na ría, non entramos a valorar o traslado da factoría porque non implica que o problema acabe. Nese outro lugar elixido pode

"Agora, a presión social é moita e os cidadáns de Pontevedra néganse maioritariamente a seguir nesa situación de desprotección contra as agresións do complexo Ence-Elnosa"

suceder o mesmo que o que pasou en Lourizán". Asimesmo, Antón Masa, fixo unha chamada de atención a tódolos grupos ecoloxistas galegos para que se manteñan cautelosos ante a promesa de traslado de Ence por parte da Xunta de Galiza: "quén paga o traslado, qué novo emprazamento é o elixido, quén o busca, e baixo qué condicións se produce... todo isto está aínda por ver e hai que ser cautelosos".

Celulosas

ARXENTINA, URUGUAI E GALIZA: TA

Uruguai foi un dos países que recibiu máis cantidade de emigrantes galegos. Outro deles foi Arxentina. Durante máis dun século, centos de miles de galegos chegaron a estas dúas nacións en busca dunha alternativa económica que por aquel entón Galiza non lles ofrecía.

Dende hai unhas tres ou catro décadas deixaron de vir galegos ao Río da Prata, polo menos con intencións de ficar definitivamente. É máis, son agora os arxentinos e uruguaiois os que cada día máis parten cara Galiza en busca de oportunidades laborais. Tres países que se atopan irreversiblemente irmanados á consecuencia da penosa marcha do capitalismo internacional: colonialismo, mercantilismo, guerras mundiais, "capitais andoriña", imperialismo, etc., que fixeron que ao longo dos últimos tres séculos miles de traballadores/as se desprazasen dun continente a outro en busca de condicións de vida dignas.

Pero a época de globalización trouxo novas formas de explotación e degradación para os nosos pobos. É así que, no marco da mundialización da economía e da rápida expansión dos capitais transnacionais, comezará a construírse en Uruguai unha das maiores fábricas de celulosa, que ten a súa orixe en Galiza, na ría de Pontevedra. En pouco máis dun ano a papeleira ENCE, propiedade do grupo Caixa Galicia, instalará perto da cidade de Frai Bentos (departamento de Río Negro), ás beiras do río Uruguai, unha procesadora de pasta de celulosa con capacidade para producir máis de medio millón de toneladas ao ano.

A pesar de que os executivos e técnicos de ENCE repitan unha e mil veces que dita planta non producirá ningún tipo de contaminación ambiental, sabido é que a utilización de dióxido de cloro no procesamento da madeira acarrea graves danos ecolóxicos como consecuencia da produción en cantidades considerábeis de dioxinas e furanos. É dicir, máis ou menos o mesmo que veu ocorrendo coa ría de Pontevedra nas últimas décadas, ocorrerá agora co río Uruguai. Outra oportunidade que nos brindan as multinacionais do capital para estar máis

A: TRES PAÍSES PARA UN MESMO PROBLEMA

Rafael Rey

irmanados que nunca, neste caso para impedir que se sigan instalando plantas de celulosa nas nosas terras.

¿Beneficios económicos para Uruguai? Ningún, máis ben, todo o contrario. ENCE instalárase nunha "zona franca", é dicir, unha área na que se lle garante a súa total impunidad fiscal, non pagará ningún tipo de impostos, renda, aranceis de exportación, dereitos aduaneiros, nen nada que se lle semelle, apenas unha pequena taxa polos dereitos de instalación na zona franca. Contará co seu propio porto privado, aforrando todo tipo de gastos portuarios. Ademais, xa conta con máis de medio millón de hectáreas de

"ENCE instalará perto de Frai Bentos (Río Negro), ás beiras do río Uruguai, unha celulosa con capacidade para máis de medio millón de toneladas ao ano"

bosques de eucalipto de balde, plantados nas mellores pradarias da rexión, sobre unha das reservas de auga máis importantes do planeta: o acuífero Guaraní. Plantacións feitas ao abrigo dunha controvertida lei de forestación que incentivou este tipo de cultivos, con importantes exoneracións fiscais.

Por se fose pouco, o municipio de Río Negro puxo toda a súa infraestrutura a disposición de ENCE e Botnia, a outra empresa papeleira, de orixe finés, que tamén se instalará na zona. Tal é así, que o 19% do orzamento municipal será destinado á construción e mellora das estradas de acceso ás plantas, a acondicionar o seu contorno e brindar todos os servizos necesarios para que poidan operar sen dificultades. Todo isto a cambio de 300 postos de traballo, con soldos moi modestos, e a promesa dun eventual "desenvolvemento local" que non acaba de ficar claro en que consistirá.

O empecinamento do novo goberno uruguaio, en mans do Fronte Amplio (unha coalición de partidos e

movementos de "esquerda"), para que estes proxectos sigan adiante, a estas alturas, custa entendelo, sobre todo, tendo en conta que durante a campaña electoral os seus principais dirixentes se pronunciaron en contra da instalación das plantas de celulosa. Agora mudan a súa posición e defenden ás multinacionais do papel.

Cada día queda máis claro que a contaminación vai ser moi importante e os beneficios económicos moi poucos. Agora resulta que o tema se desvía cara unha "patriótica" confrontación con Arxentina, á consecuencia de que grupos de veciños e movementos ecoloxistas arxentinos bloquearon as pontes que unen Arxentina con Uruguai, como forma de protesta, dado que do outro lado do río, obviamente, tamén se sufrirán as consecuencias da contaminación. Unha medida de protesta que pode ser discutibel pero que é a ferramen-

"Custa entender o empecinamento do novo goberno do Fronte Amplio, de esquerdas, para que estes proxectos sigan adiante"

ta que se deron os veciños e viciñas da provincia de Entre Ríos (Arxentina), para se opor á instalación destas factorías que en poucos anos acabarán co turismo, a pesca e seguramente traerán consecuencias moi negativas na saúde da poboación.

Pero non só do lado arxentino hai protestas, en Uruguai tamén grupos ecoloxistas como Guayubira, Redes-Amigos da Terra e Greenpeace Uruguai, están mobilizándose fortemente para evitar a instalación destas plantas. Mesmo algúns grupos integrantes do propio Fronte Amplio como a Corrente de Esquerda e o Movemento "26 de marzo", se pronunciaron en contra. O escritor Eduardo Galeano xunto a un grupo de intelectuais suscribiu un manifesto solicitando ao

gobierno que non permita a instalación das plantas de celulosa. Tamén a central sindical única de Uruguai: PIT-CNT, no seu último Congreso declarouse en contra destas plantas. Nin que falar do traballo, que se ven realizando en Galiza, tanto dende a Asociación pola Defensa da Ría de Pontevedra e máis recentemente desde o "Movemento antipapeleiras no río Uruguai".

En definitiva un problema que excede os límites territoriais de cada unha das nacións involucradas e que obriga aos pobos, hoxe máis que nunca, a unirse para loitar contra a contaminación ambiental, a expoliación capitalista, os falsos dilemas que fan que se enfrenten os pobos, cando en realidade, como ben se sabe, os capitais non teñen nación, non teñen bandeira e non coñecen máis linguaxe que o da maximización das súas gañancias e a degradación da terra.

*Rafael Rey é sociólogo (Uruguai)

¿DE QUÉ LADO ESTÁS?

Si no pensás armar las valijas para mudarte de Gualguaychú...

PARTICIPÁ!!!

Todos juntos podemos evitarlo.
Estamos a tiempo!!!
Sumate a las convocatorias!!!

ASAMBLEA CIUDADANA AMBIENTAL DE GCHU.
www.noalapapelera.com.ar